

Glatte vegger på en enkel måte

I stedet for å sparkle eller pusse ujevne vegger er det mye lettere og raskere å lime gipsplater direkte på veggen. Det kan du gjøre for bare 80 kroner kvadratmeteren.

De gamle veggene var svært ujevne, og det la seg lett støv på ujevnheten.

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:
Det krever stor nøyaktighet å få platene i nivå i skjøtene.

TIDSFORBRUK:
Cirka to dager pluss tørketider for et mindre rom.

PRIS:
Cirka 80 kroner per kvadratmeter.

En gang var det svært populært å behandle veggene i kjellerstua med strukturmaling eller strukturt puss – påført med en grov skumrull. Nå har det gått mange år, og noen har sikkert gått lei av de ujevne veggene – ikke minst fordi det så lett samler seg støv på dem, og fordi de er så vanskelige å rengjøre. Men hvordan skal vi få disse veggene glatte igjen. Noen har sikkert vært inne på tanken om at det er mulig å slipe vekk de verste ujevnhetene og deretter fullsparkle veggene. Men i dette tilfellet var i alle fall idéen dødfødt. Malinga som var brukt til strukturen, var så hard at det kom til å bli et svært langvarig og omstendelig arbeid. I stedet lot vi strukturt puss være strukturt puss – og kledde hele veggene med gipsplater. En lett og rask metode. Vi brukte 13 mm tykke gipskartongplater med forsenkede sparkelkanter. De fås som 90 cm og 120 cm brede plater. Valget falt på de smale platene som er lettere å håndtere. Til gjengjeld gir de flere skjøter som må sparkles.

Krav til vegg

Gipsplater kan stort sett limes på alle typer vegger, bare de er rene, tørre og faste. Er ikke overflata fast, sitter ikke gipsmørtelen så godt.

Hvis en del av veggene er svært glatte, kan vi forberede den ved å påføre et lag flytende multilim. Det er en type sementbasert, plastholdig flislim. Det påføres med en murkost. Da sitter platene.

Forberedelser

Det første vi må gjøre er å få en elektriker til å vurdere om brytere og stikkontakter kan demonteres og monteres på igjen utenpå de nye gipsplatene uten problemer og på lovlig måte. Ellers må elektrikeren forberede installasjonen.

Eventuell tapet må så fjernes, og løss puss og lignende må skrapes av. Svak puss eller andre svært sugende overflater bør strykes med en akrylprimer.

Legg merke til at det kan være vanskelig å få limet til å sitte på områder som er svært glatte, f.eks. malte overflater. Gjør eventuelt ei limeprøve med en gipsplatebit. La den tørke til neste dag, og kontroller om den sitter godt fast.

2 Karmlistene rundt dørene brekkes av med et brekkjern. Kanskje kan de brukes om igjen dersom de monteres på lister. På neste side kan du se hvordan det kan gjøres.

VIKTIG

Hvorfor har tapetet løsnet?
Har tapetet løsnet, kan det være et signal om at det er noe galt. For eksempel kan det være fuktighet som er årsaken. Har du mistanke om at dette er problemet, må du ikke sette opp gipsplater på dette stedet. Det kan føre til at problemet blir verre – i verste fall kan det føre til muggsoppangrep.

1 Karmlistene og gulvlistene fjernes. Gjør du dette forsiktig, kan de brukes om igjen når gipsplatene er montert. Ellers er det en god anledning til å bytte ut slitte lister. Brytere, stikkontakter og lignende demonteres.

3 Er det områder der tapetet har løsnet, skal det skrapes omhyggelig av. Det må ikke være noe løst underlag for gipsmørtelen.

4 Bruk en betongstein til å slipe vekk de største ujevnhetene. Da kan gipsplata komme tettere inntil veggene, og det blir ikke bruk for så mye gipsmørtel.

Platene monteres

Montering av gipsplater skjer ved at vi legger klatter av gipsmørtel bakpå gipsplatene. Etterpå trykkes de fast mot vegg – og vips ... veggene kan rettes opp slik at de blir helt rette og i lodd. Og overflata er klar til sluttbehandlingen.

Størrelsen på klattene med gipsmørtel kommer an på underlaget. På en relativt rett vegg kan klattene være små og konsistensen tynn. På en svært ujevn vegg må klattene være store, og konsistensen stivere. Gipsplatene kan monteres med en avstand på opp til 2,5 cm til underlaget.

VERKTØY

Spar tid i hjørnene. Med et spesielt festeverktøy – enten en såkalt Clinch-on (ca. 600 kr) eller tilsvarende verktøy fra gipsplateleverandøren – kan du raskt feste hjørnebeskyttere på gipsplatene. Da slipper du å bruke skruer. Click-on er et Stanley-fabrikat (www.stanleyworks.no).

En stållinjal er til god hjelp når du skjærer.

1 Platene skjæres til slik at det er litt luft mot gulvet og taket. De skal være cirka 10–15 mm kortere enn høyden på rommet. Skjær gjennom ytterkartongen med en hobbykniv. Brekk plata bakover, og skjær helt gjennom kartongen fra baksiden.

2 Legg klatter av gipsmørtel bakpå plata med 20–30 cm avstand. Mørtelen må brukes innen en halv time.

VIKTIG! Når du blander et nytt spann med gipsmørtel, må det ikke være rester i spannet. Det nedsetter herdetiden.

Bank forsiktig på den lille treplata med gummihammeren.

4 For å støtte plata nederst kan du skyve plastkiler eller klosser inn midt under den. For å slå gipsplata på plass bruker du ei treplate med håndtak som underlag. Du bør ikke slå direkte på gipsen.

5 Kontroller ofte med et langt vater at plata er helt rett og i lodd. Når den neste plata er montert, snus vateret vannrett, slik at du kan kontrollere at platene er i nivå.

Karmlister

For å gjøre arbeidet så billig som mulig kan karmlistene og gulvlistene brukes om igjen – dersom du greide å demontere dem uten at de ble ødelagt. Men de nye gipsplatene har gjort veggene tykkere slik at det er nødvendig med ei ekstra list mellom gipsplata og dørkarmen.

På tegningen til høyre viser vi et eksempel på hvordan de nye karmlistene kan bygges opp.

1 Begynn med å måle avstanden fra gipsplata inn til dørkarmen. Montér ei list på karmen – se tegningen til høyre. Lista trekkes noen millimeter inn fra kanten på karmen og festes med spiker eller skruer.

Trekk ikke karmlista for langt ut mot siden.

2 De gamle karmlistene kan ofte brukes om igjen. Pass på at du ikke legger de to loddrette listene for langt fra hverandre. Ellers kan du risikere at den vannrette lista over døra ikke blir lang nok.

3 Trykk plata inn mot veggen.
Gipsmørtelen bør ha så fast konsistens at klattene ikke renner nedover plata når den reises på høykant.

6 Lim eventuelt fast en strimmel av gipsplata i vindusutføringen.
Mot hjørnet skal både veggplata og utføringsplata full-limes. Dagen etter kan du sette på en hjørnebeskytter ved hjelp av spesialverktøy.

Etter monteringen

I stedet for armeringsteip kan du bruke en papirteip som limes fast med sparkelmassen.

1 Skjøten blir sterk hvis gipsplatene monteres med en sprekk på cirka 2 millimeter mellom platene. Trykk fast en strimmel selvklebende armeringsteip over skjøten. Sparkelteip kan også brukes.

MATERIALER

Den siste finishen. Gipsplater er et praktisk underlag for nesten alle typer overflatebehandlinger: tapet, maling, glassvev, strukturfuss eller fliser. Overflata på gipsplata må bare forberedes med en passende type grunning/primer.

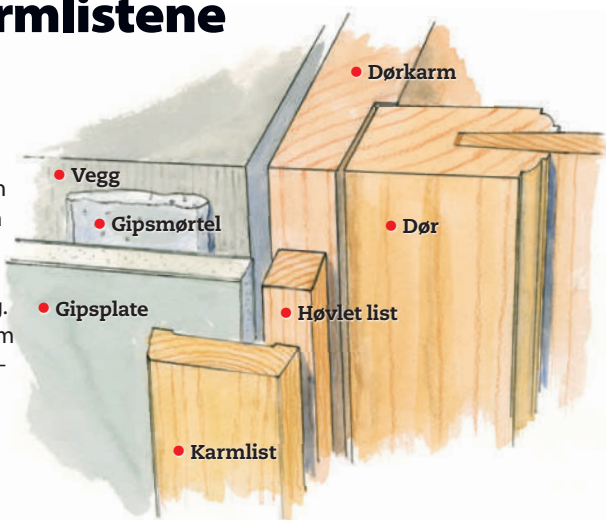
2 Trykk sparkelmassen omhyggelig inn i sprekken. Trekk av det overskytende med sparkelen. Ta minst to omganger med finsparkel. Og slip lett til slutt, men først når sparkelen er helt tørr. Bruk slipepapir på trekloss.

3 Etter sparkle- og slipearbeidet grunner vi platene. Her bruker vi vev, og avslutter med maling.

De nye karmlistene

Slik vil et snitt gjennom døra/veggen normalt se ut etter at gipsplatene er montert med gipsmørtel på veggen. Mål avstanden fra ytersiden av gipsplata og inn til karmen. Velg ei høvlet standardlist som er så nær dette som mulig. Det kan være ei 21 x 21 mm eller 15 x 21 mm list. Karmlistene monteres utenpå.

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

- 13 mm gipsplater:**
- 90 cm brede gipsplater

Dessuten:

- Gipsmørtel (gipsbruk)
- Hjørnebeskyttere
- Armeringsteip eller sparkelteip
- Sparkelmasse til gipsplater
- Grunning/primer og evt. maling, tapet
- Utføringslister ved dørene

Spesialverktøy

- Festeverktøy til hjørnebeskyttere